

Notitie ouderbeleid gemeente Maasgouw

Gemeente Maasgouw

Juni 2014

Ouderbetrokkenheid

In deze nota Ouderbetrokkenheid wordt op hoofdlijnen ingegaan op ouderbetrokkenheid en wordt vanuit de VVE-inspectiestandaarden het onderdeel B Ouders (p.4 t/m 7) het kader voor de voorschoolse instellingen uitgewerkt.

Ouderbetrokkenheid bij de voorschoolse instellingen of basisschool is van groot belang zowel voor een goede schoolloopbaan van het kind als voor het goed kunnen functioneren van de instelling. Inmiddels is over het onderwerp ouderbetrokkenheid veel onderzoek gedaan en is kennis opgebouwd over ontwikkelingen, opvang en onderwijs in de leeftijd van 0-12 jaar.

Instellingen waar informatie over ouderbeleid te vinden is: Het Kohnstamm Instituut, Sardes en het Nederlands Jeugdinstituut. Ook de Onderwijsraad heeft veel publicaties over de waarde van ouderbetrokkenheid. Op de websites van voornoemde instellingen is de meest recente informatie te vinden.

Ouders kunnen op verschillende manieren betrokken zijn bij een peutergroep of op school.

De onderwijsraad maakt een onderscheid in **ouderparticipatie** en **ouderbetrokkenheid**.

Ouderparticipatie heeft te maken met het meedoen met allerlei soorten activiteiten en overleggen bij de instellingen of op school. Dat meedoen gebeurt op vrijwillige basis.

Ouderbetrokkenheid bestaat uit gezamenlijke afspraken maken en het thuis meedoen met ontwikkelingsstimulerende activiteiten. Ouderbetrokkenheid is ook dat pedagogisch medewerkers/ leerkrachten samen met ouders in gesprek zijn over de ontwikkeling en het leren van het kind. Bij ouderbetrokkenheid kunnen dus wederzijdse afspraken worden gemaakt.

Volgens diverse onderzoeken is duidelijk geworden dat betrokkenheid van ouders bij school en bij de peutergroep een positieve invloed heeft op de schoolse ontwikkeling van kinderen.

Ouderbetrokkenheid thuis is de meest effectieve vorm van ouderbetrokkenheid.

Bij ouderbetrokkenheid thuis moet gedacht worden aan: Het bieden van een ondersteunend en stimulerend gezinsklimaat, waarbij het bij jonge kinderen tevens gaat op een thuis, met een breed scala op leren gerelateerde activiteiten zoals: lezen, bibliotheekbezoek, spelenderwijs bezig zijn, in gesprek zijn, samen zingen en rijmen.

Ouderbetrokkenheid thuis zo blijkt uit onderzoek zorgt voor een betere start in het onderwijs en is nog steeds invloedrijk aan het einde van de basisschool.

Het vervolg van deze nota is opgesteld vanuit de standaarden van de VVE-onderwijsinspectie.

Ouderbetrokkenheid VVE gemeente Maasgouw

Alle voorschoolse instellingen van de gemeente Maasgouw die subsidie ontvangen voor kinderen met een VVE indicatie hebben in hun nascholingsprogramma gewerkt aan de invulling van ouderbetrokkenheid en specifiek aan ouderbetrokkenheid VVE.

Uitgangspunt is dat alle ouders van de kinderen in de peutergroepen informatie krijgen over het actuele programma van de groep, de thema's met kernactiviteiten, prentenboeken en tips.

Het peuterprogramma is immers voor alle kinderen.

Voor ouders van kinderen met een VVE indicatie wordt vanuit het groepsaanbod een aanvullend VVE thuisprogramma uitgewerkt en aangeboden. De informatie over VVE thuis wordt afgestemd op de behoefte van de ouder.

De peutergroepen van alle kindercentra hebben een VVE werkplan waarin het VVE thuisprogramma is opgenomen. Het VVE thuisprogramma is uitgewerkt vanuit de eigen werkwijze/methodiek.

De doelen van het VVE inspectiekader zijn in de VVE werkplannen van de kindercentra opgenomen:

Doelen VVE inspectiekader met voorbeelden van uitwerkingen:

1. De instelling heeft kennis van de ouders die gebruik maken van hun diensten.

taalachtergrond, opleidingsniveau, werkend/niet-werkend en sociaal-economische factoren.

Kennis over de sociaal-culturele achtergrond van ouders wordt bij de aanmelding en de intakegesprekken verzameld.

2. De ouders van kinderen met een VVE indicering zijn in beeld.

Er is kennis over welke ouders moeite hebben met de Nederlandse taal, het spreken en lezen.

Belangrijkste informatie is de taalachtergrond en de mate waarin beide ouders de Nederlandse taal schriftelijk en/of mondeling beheersen.

Bij de intake worden ouders bevraagd naar hun mogelijkheden en wensen.

Ouders die de Nederlandse taal niet beheersen wordt gevraagd welke mogelijkheden ze hebben om de informatie over hun kind tot zich te kunnen nemen. Er wordt bij de intake op ingegaan en ouders wordt gevraagd om mee te werken aan de ontwikkeling van de Nederlandse taal van hun kind.

3. De kindercentra, de peutergroepen houden rekening met de mogelijkheden en wensen van de ouders.

Ze doen alle moeite om alle ouders mee te laten doen. Daarom wordt extra geïnvesteerd om die ouders die kwetsbaar zijn, toch te betrekken op het werken in de peutergroep.

Er wordt gewerkt aan een basis van wederzijds vertrouwen, dus de pedagogisch medewerkers bouwen aan een relatie met de ouders.

Bv: koffie-uurtjes organiseren en ouders laten weten dat ze nodig zijn om samen aan de ontwikkeling van hun kind te werken.

4. Ouders van kinderen met een VVE indicering worden actief betrokken op de ontwikkeling van hun kinderen.

Ouders worden geïnformeerd, waarom het belangrijk is dat ze mee moeten doen met de aangeboden thema's.

De instelling informeert de ouders over het thema en heeft een VVE thuis plan:

- Wat is het thema?
- Wat is er allemaal te doen bij dit thema?
- Wat wordt de kinderen specifiek geleerd?
- Welke woorden en begrippen behorende bij dit thema worden aangeleerd?
- Welk rollenspel wordt in de themahoek gespeeld?
- Wat wordt er allemaal gemaakt?
- Welke prentenboekjes staan centraal?

VVE thuis plan

- Wat kan thuis gedaan worden?
- Systematisch overlegmomenten, (iedere nieuwe themaperiode) afspreken om ouders de informatie te geven.
- Navragen wat gelukt is.
- Navragen wat moeilijk is voor de ouders.
- Weet hebben welke ondersteuning ouders nodig hebben.
- Daar weer vervolgacties op zetten.

Door de activiteiten vanuit dit beleid gericht in te zetten, kan de betrokkenheid en de participatie van ouders en de mate waarin ze thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten doen, vergroot worden.

5. Jaarlijks wordt het ouderbeleid geëvalueerd.

De evaluatie is een belangrijk onderdeel van de kwaliteitszorg van de instelling. Evaluatie levert weer nieuwe aandachtspunten op voor het vervolg.

Vragenlijst ouderbeleid, onderdeel van het toezichtkader VVE inspectie

B Ouders

B1 Gericht vve-ouderbeleid

Toelichting

Vanuit de doelstelling van vve is het van groot belang ouders van (doelgroep)kinderen die thuis weinig ondersteunend gedrag vertonen, aan te sporen meer met hun kind te doen. Hiervoor is het belangrijk dat scholen en peuterspeelzalen beleid ontwikkelen en vastleggen, waarin vragen beantwoord worden zoals:

- **Wat voor ouders hebben wij (taalachtergrond, opleidingsniveau, werkend/niet-werkend en sociaal-economische factoren)? En op welke ouders gaan wij ons richten?**
- **Wat zijn hun mogelijkheden en wensen?**
- **Op welke wijze willen wij dat de ouders actief de ontwikkeling van hun kinderen stimuleren?**
- **Welke concrete doelen stellen wij op dit gebied?**
- **Welke activiteiten kunnen wij uitvoeren om onze doelen te bereiken?**

Door de activiteiten vanuit dit beleid gericht in te zetten, kan de participatie van ouders en de mate waarin ze thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten doen, vergroot worden. Uit de bestandsopname blijkt dat scholen doorgaans activiteiten organiseren, zonder dat hier een duidelijk doel voor geformuleerd is. Er wordt niet bijgehouden welke ouders meedoen aan activiteiten en welke ouders niet, met in het verlengde daarvan een analyse van de vragen waarom de ouders niet meedoen en wat er dient te gebeuren om de ouders wél te laten participeren. Het ouderbeleid is sterk aanbodgestuurd en weinig vraaggestuurd, waarbij vraaggestuurd zowel betrekking kan hebben op de vragen van ouders zelf als op de vragen die ouders voor of over hun kinderen hebben.

Criteria

- a) De voor- en vroegscholen hebben een ouderbeleid vastgelegd gericht op het ondersteunen van ouders om zelf, in het verlengde van de activiteiten op de voor- en vroegschool, hun kind in hun ontwikkeling te stimuleren.**
- b) Dit ouderbeleid heeft concrete doelen.**
- c) Dit ouderbeleid bevat een heldere analyse van de (kenmerken van de) ouderpopulatie.**
- d) Het ouderbeleid is vraaggestuurd (wat heb jij als ouder nodig) in plaats van aanbodgericht (activiteitsaanbod voor alle ouders).**
- e) Het ouderbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en conclusies hieruit leiden tot verbeteringen in het beleid en de activiteiten.**

B2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd

Toelichting

Ouders dienen aantoonbaar voldoende geïnformeerd te worden, voorafgaand aan en tijdens de periode dat hun kind op de voor- en vroegschool zit. Het gaat hier om informatie over het veiligheids-, gezondheids-, pedagogisch en ouderbeleid, de plaatsingsprocedure, frequentie van informatie-uitwisseling en doelstellingen t.a.v. vve van de betreffende voor- resp. vroegschool. Deze informatie moet voldoende toegankelijk zijn.

Aantoonbaar voldoende informatie doordat leidsters/leerkrachten kunnen laten zien dat een bepaalde procedure wordt gevolgd en uit gesprekken met leidsters/leerkrachten, leidinggevenden en eventueel ouders blijkt dit ook zo te zijn.

Toegankelijk informeren betekent dat de voor- resp. vroegschool er ook zorg voor dragen dat de informatie ook begrepen wordt door de ouders en dat 'de boodschap dus is overgekomen'. Het gaat om toegankelijke informatie die zowel mondeling, schriftelijk als digitaal beschikbaar kan worden gesteld.

Criteria

- a) De ouders worden geïnformeerd over alle hierboven genoemde aspecten van de voor- en vroegschool.**
- b) De informatie is voldoende toegankelijk voor de ouders. (indien er veel niet-Nederlandstalige ouders, dan beoordelen bij B7)**
- c) Er worden heldere procedures en geschikte communicatiemiddelen gebruikt om de informatie over te dragen.**
- d) De voor- en vroegscholen checken actief of alle ouders de informatie hebben begrepen.**

B3 Intake

Toelichting

Het is van belang dat de voor- en vroegscholen zoveel mogelijk informatie vooraf verzamelen over de peuter/kleuter. Hiermee beschikken de voor- en vroegscholen over belangrijke informatie die direct benut kan worden in de zorg en begeleiding van en het aanbod voor de peuter/kleuter.

Criteria

- a) Er is een standaard intake formulier waarop aspecten worden ingevuld over onder andere:**
 - 1. Samenstelling van het gezin en de plaats van het kind daarin;**
 - 2. Bijzonderheden van de ontwikkeling;**
 - 3. Ontwikkelings- en kindkenmerken;**
 - 4. Gezondheid en (opvallende) gedragskenmerken van het kind;**
 - 5. De wijze van opvoeden en het stimuleren van de ontwikkeling (rol van beide ouders, tijd voor het kind, eet- en slaapritme, voorlezen, samen spelen, thuistaal, enz.).**
- b) Het intake-formulier is ingevuld voor alle kinderen.**
- c) De intake gebeurt mondeling met de ouders (thuis of op de voor-/vroegschool).**
- d) Het intakegesprek wordt tevens aantoonbaar gebruikt om na te gaan wat de behoefte van de ouder is om de ouderparticipatie te bevorderen (gerichte vragen aan de ouders, checklist).**

B4 Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen

Toelichting

Kern van deze indicator is dat vve meer succes heeft als ouders ook thuis de ontwikkeling van hun kind stimuleren in het verlengde van de vve-activiteiten op de voor- en vroegschool.

Dit betekent dat van de voor- en vroegscholen verwacht wordt dat ze ouders boek- en spelmaterialen meegeven (met instructies of handleidingen) om thuis met hun kind(eren) te gebruiken. Dit materiaal moet afgestemd zijn op de mogelijkheden en behoeften van de ouder (qua taal, uitvoerbaarheid, wensen, enz.). Bovendien moet dit gericht zijn op activiteiten die de ontwikkeling van kinderen stimuleren (alleen een logeerbeer mee naar huis is dus niet voldoende). Daarnaast is het belangrijk dat ouders, indien nodig, hierin ondersteund worden en dat de leidsters/leerkrachten met ouders en de kinderen terugkoppelen of en hoe de activiteiten thuis zijn uitgevoerd.

De voor- en vroegscholen kunnen bovendien aantonen dat juist de ouders van kinderen met (kans op) een achterstand thuis activiteiten uitvoeren en ontwikkelingsgedrag hebben aangeleerd.

Criteria

- a) Voor-/vroegscholen hebben een gerichte aanpak om ouders te stimuleren thuis activiteiten te doen met hun kind.
- b) De voor-/vroegschool kan aantonen dat voldoende ouders thuis activiteiten doen met hun kind (ca. 50%).
- c) Deze aanpak is aantoonbaar afgestemd op de mogelijkheden en behoeften van de ouder.
- d) Ouders worden individueel ondersteund in het aanleren van ontwikkelingsgericht gedrag.
- e) Ouders en kinderen koppelen gericht terug welke activiteiten ze thuis gedaan hebben.
- f) De voor- en vroegschool kan aantonen dat juist ouders van kinderen met (kans op) een achterstand thuis activiteiten doen met hun kind om de ontwikkeling te stimuleren.

B5 Participatie in vve-activiteiten in de voorschool/vroegschool

Toelichting

Voor- en vroegscholen stimuleren ouders om te participeren in activiteiten op de voor- en vroegschool. Hierdoor komen ouders in aanraking met de vve-activiteiten die hun kinderen doen, maken ze meer contact met de leidsters en leraren en hebben ze contact met andere ouders.

Criteria

- a) De voor- en vroegschool organiseren relevante ouderactiviteiten, zoals informatiebijeenkomsten over vve, themabijeenkomsten, inloopuren en koffieochtenden en stimuleren de ouders om hieraan deel te nemen.
- b) Voldoende ouders (minimaal 50%) participeren in de activiteiten.
- c) De ouders worden gestimuleerd om bij het brengen van hun kind activiteiten te doen met hun eigen kind.
- d) Er is een aanbod van activiteiten die ouders bij binnenkomst met hun kinderen kunnen doen.

B6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind

Toelichting

Om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind is het belangrijk dat ze regelmatig door de leidsters en leraren uitgenodigd worden voor een gesprekje (10-minutengesprek) waarin wordt aangegeven hoe het kind zich ontwikkelt. Bij voorkeur aan de hand van het observatiesysteem. Tijdens deze gesprekjes kunnen ook afspraken gemaakt worden over wat de leidsters/leraren gaan doen en hoe de ouders hier de komende tijd thuis op aan kunnen sluiten.

Criteria

- a) Er is tenminste 3 keer in de peuterperiode en 4 keer in de kleuterperiode een oudergesprek op uitnodiging van de voor- resp. vroegschool, waarin ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. In de peuterperiode vindt dit doorgaans plaats na de wenperiode, rond 3 jaar en voor de overgang naar de basisschool. In de kleuterperiode vinden de 10-minutengesprekken meestal twee à drie keer per jaar plaats, zoals voor de rest van de school geldt.
- b) Bij zorgpunten worden ouders direct geïnformeerd over hun kind en zijn er regelmatig gesprekken om de voortgang te bespreken.

- c) Tijdens de oudergesprekken worden observatiegegevens bekeken en besproken.
- d) Tijdens het gesprek worden concrete afspraken gemaakt over wat de leidster/leraar en wat de ouder doet om de ontwikkeling verder te stimuleren.
- e) Leidsters/leerkrachten houden informeel korte gesprekken met de ouders over hun kinderen bij het brengen en halen.

B7 Rekening houden met de thuistaal

Deze indicator wordt alleen beoordeeld:

- als er op gemeentelijk niveau afspraken over zijn (zie ook indicator 1a4, criterium 4 van de werkinstructie voor gemeenten) of
- als het bezoek aanleiding geeft deze te beoordelen (bijvoorbeeld als er een groot aantal ouders is dat de Nederlandse taal onvoldoende beheerst)

Toelichting

Bij het rekening houden met de thuistaal gaat het er vooral om dat de leidsters en leraren er voor zorgen dat alle ouders voldoende geïnformeerd kunnen worden over de ontwikkeling van hun kinderen, vve-activiteiten thuis, enz. Als er veel ouders zijn die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, dan moet de voor-/vroegschool hier maatregelen voor hebben genomen, zodat deze ouders ook kennis kunnen nemen van deze informatie. Dit kan betekenen dat er afspraken zijn met een tolk (bijvoorbeeld een andere ouder, die de betreffende taal spreekt), dat materiaal vertaald wordt, of dat de ouders zo veel mogelijk toegeleid worden naar mogelijkheden om de Nederlandse taal te leren. Belangrijk hierbij is dat de gekozen maatregelen aansluiten bij de wensen en behoeften van de ouders en dat de maatregelen het gewenste doel bereiken.

Criteria

- a) De leidsters/leerkrachten weten welke taal ouders thuis spreken.
- b) Er zijn heldere afspraken, maatregelen, materialen en/of procedures die ingezet worden om anderstalige ouders voldoende te informeren.
- c) Er wordt ouders ondersteuning geboden in het aanleren van de Nederlandse taal (woordenlijsten in verschillende talen, kleine taalopdrachtjes of bijscholing).
- d) Er wordt structureel nagegaan of de anderstalige ouders de informatie hebben begrepen.